

Tranetur til Hornborgasjön förår 2016.

Fredag den 1. april (Merete)

Bilens tæller stod på 78.238 km.

Vi havde for et stykke tid siden aftalt med Kjesten og Flemming, at vi alle 4 gerne ville en tur til Sverige at se traner på forårstræk nordpå, så det var ikke nogen aprilsnar.

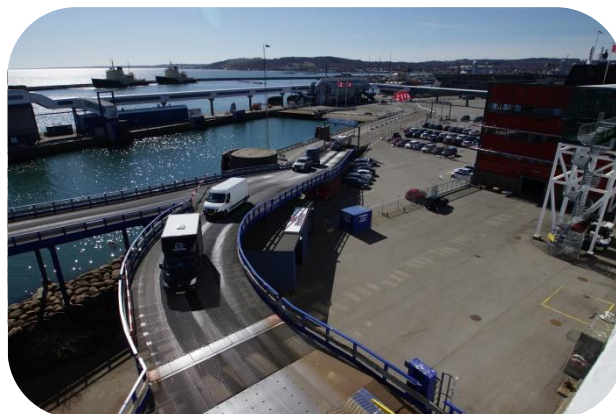
Vi hentede Kjesten og Flemming kl. 10.45, og ret hurtigt var vores bil blevet godt og grundigt fyldt op med varmt tøj, køletaske, frugt, rødvin og strikketøj. Fra morgenen var der minus 4 grader, lidt køligt.

Derefter gik turen mod Frederikshavn. Lidt over 12 ankom vi til Bangsbo Fort, som er et maritimt overvågningscenter, og vi nød den flotte udsigt over havnen i Frederikshavn. Der stod et par borde i læ ved huset, så vi dækkede op til frokost, og hyggede os med Kjestens nybagte rugbrød samt pålæg fra køletasken. Det var umuligt herfra at få øje på Dronningen skib, Dannebrog. Lidt senere kunne vi se færgen komme ind, så efter en halv times pause kørte vi ned til Stena Line. Her skulle vi vise pas eller kørekort (pga. flygtningestrømmen til Sverige). Herfra fik vi øje på Dannebrog, som lå i havnen. Vi fik vores billet og kørte snart efter om bord på Stena Danica.

Kl. 14.00 var færgen klar til at lægge fra land. Vi fandt pladser foran i skibet, men det blev vi hurtigt trætte af, da vi åbenbart var kommet til at sidde nær baren med meget høj musik. Bent og Flemming gik på jagt efter et bedre sted, og snart var vi alle glade for at sidde det nye sted. Kjesten havde store problemer med at finde sin hæklenål, og Bent manglede sin telefon og en avis, så det skulle lige hentes i bilen, men det forehavende var umuligt, da der var låst ned til vogndækket. I stedet måtte vi så snakke sammen. Herefter gik Kjesten en tur ned i butikken for at se, om der var noget spændende. Kort efter kom Flemming med nogle kager, som vi kunne få til vores medbragte kaffe/the. Ganske vist kostede kagerne 24 sv. kr. stykket, men de smagte dejligt. Herefter faldt vi i snak med nogle svenskere, der havde været i Frederikshavn på indkøbstur. De havde købt en hel del spiritus, så det klirrede meget i deres indkøbsposer.

Under overfarten så vi 6 edderfugle komme flyvende ved siden af båden.

Da vi nærmede os Göteborg i smukt solskin, gik vi ud for at nyde indsejlingen gennem skærgården. Smuk udsigt. Da vi sejlede under broen, så det næsten ud, som om skorstenen var for høj til at komme under, men der var rigelig med plads.

Ca. 17.30 ankom vi til Göteborg efter næsten en times sejlads i skærgården, og vi kørte straks på E45, hvor vi kørte under Göta Elven i en 1,6 km lang tunnel. Knap en time senere ankom vi til Hotel Fars Hatt i Kungälv nær Karlstad. Her fik vi værelse 230 og Kjesten og Flemming værelse 330.

Vi gik en tur ind i byen for at finde et sted at spise, da vores hotel var et temmelig dyrt spisested. Hyggelig by med mange træhuse. I en rundkørsel var alle træerne smukt pyntede med fjer og dun i forskellige farver i anledning af, at det lige havde været påske. Rigtig hyggelig tradition. Kjesten og jeg samlede nogle nedfaldne fjer op, måske skal de bruges næste år til påskepynt. Ved 20.30 tiden gik vi på Restaurant Combi Bar, hvor vi fik lækre grillspyd med grillede grøntsager og kartoffelbåde. Derefter gik vi langs elven tilbage til vores hotel. I baren var der gratis kaffe, the og frugt, lækkert.

Derefter gik vi lige op på vores værelse efter rødvin og glas, og ret hurtigt fandt vi hen til strygerummet/biblioteket, hvor der var 4 læderstole. Her sad vi og hyggede med et lille glas rødvin og snakkede om morgendagens program. Ovenpå var der nogle temmelig højrystede personer.

Dagens skridt: 8.877.

Lørdag d. 2. april 2016 (Bent)

Bilens tæller stod på: 78.408 km.

Vi stod op ved 7 tiden, og var nede at spise morgenmad lidt i 8. Der var et overdådigt morgenbord med alt, hvad hjertet begærede.

Ca. 8.40 forlod vi hotellet på gåben, da vi lige ville se kirken, men den var desværre lukket. I stedet for gik vi hen til Bohus Fästningen. Byggeriet af Bohus blev påbegyndt af den norske kong Håkon V. Fra borgen kunne man kontrollere Göta Elven, som dengang dannede grænse mellem Norge og Sverige. Vi gik hele turen rundt om den store borg – da den

desværre først åbnede kl.11. Befæstningen så meget stærk ud, og den var da heller aldrig blevet indtaget, selv om den havde været belejret 14 gange. Det store tårn på borgen hedder Fars Hatt, hvilket også var navnet på vores hotel. Naturen i området er meget fascinerende med meget forskelligt lav og mosser på de store sten. Vi så flere forskellige fugle på spadsereturen, bla. en skovdue, som lå på rede. Kl. 10.17 hentede vi bilen ved Fars Hatt, hvorefter vi kørte mod Marstrand. Der skulle være flere gamle bosætninger i området, så vi ledte efter disse. På vejen langs nordsiden af Nordreelv kom vi forbi Ytterby gamle Kyrka, som var en ruin fra 1100-tallet. Den lå overfor Ragnhildsholmen, som var en stor fæstning på sydsiden af elven. Lidt senere kom vi forbi Kungahälla, som den norske konge måtte opgive at erhverve, hvorefter han byggede Bohus. Vi kunne se lidt ruiner og aftegninger efter huse.

Mange steder havde den svenske vimpel kun 2 streger i gult og blå, andre steder var den med kors.

Vi så rigtig mange steder, hvor der var brugt stensætninger som hegn for afgrøder og dyr – det så ud til at det har været der i mange år.

Lidt senere kom vi forbi et hus, hvor det norske flag vajede på stangen. Vi kom til at diskutere, om man i de nordiske lande måtte flage med hinandens flag. For Sverige gælder det, at udlændinge bosiddende i Sverige må flage med deres eget flag.

Vi ankom til Marstrand kl. 11.40, købte billet til færgen og sejlede ca. 1 minut med den lille færge til den formidable sum af 164 sv.kr. for den korte tur – det skal lige nævnes, at det var en returbillet. Vi gik lidt rundt og kom til kirken, som så spændende ud. Den var heldigvis åben, så vi fik taget nogle fine billeder, og vi talte med hende, der gik og satte blomster frem og pyntede op. Der var kaffe, saftvand og kage, som vi bare kunne tage af. Hun fortalte, at de havde omkring 40 bryllupper om året, da mange syntes, at det var et meget romantisk sted at blive gift.

Derefter gik vi op mod Carlsten fæstningen. Der kom 2 store brandslukningskøretøjer i mod os. Måske en øvelse, da alle var i fuld brand mundering. Vejen gik meget stejlt op mod fæstningen. Det er et meget stort fæstningsbyggeri, og det var her Tordenskjold satte en skræk i livet på den svenske kommandant. Det fortælles, at Tordenskjold lod sine soldater gå i ring omkring byen, hvilket gav kommandanten indtryk af, at Tordenskjolds styrke var meget stor.

Han overgav sig uden kamp. Opførelsen af Carlsten startede efter fredsslutningen i Roskilde 1658. Carlsten blev under opførelsen brugt som fængsel, meget belejligt, fangerne blev sat til at tage fat med byggeriet. Det så sjovt ud, at der på murværket havde dannet sig stalaktitter af det vand, der lige så stille piblede ud. På et tidspunkt havde vi forvildet os ind i nogle dejligt varme lokaler, hvor vi kiggede os rundt. Det var en stor restaurant, og den var slet ikke åben, - fik vi pludselig at vide. Pyt, så fik vi da varmen. Vi sejlede tilbage til Marstrand og bilen, fandt vores køletaske frem og sad i dejlig solskin på kajkanten og spiste frokost. Så satte vi kurs mod næste overnatningssted. Vi kørte ud på Tjørnøen og gjorde holdt ved broen til Tjørn, som jo egentlig er 3 broer. Den ene blev verdenskendt en vinternat i januar 1980, da coasteren Star Clipper påsejlede den. Broen var ved opførelsen i 1960 verdens største buebro, en konstruktion som har en meget stor bæreevne, men dens styrke ved sidevejs påvirkninger for eks. påsejling, viste sig at være ganske lille. Hele brofaget på 270 meter styrtede ned, hvilket medførte nogen skade på skibet, men værst af det hele var biltrafikken, som ikke straks blev advaret. I alt 7 biler kørte af broen og styrtede 40 meter i dybet, førend det lykkedes at få broen afspærret. Der døde 8 personer, heldigvis var der ikke meget trafik den nat. Det blev hurtigt besluttet, at broen skulle genopføres, og det lå klart, at det skulle være en anden brotype, som ikke skulle være i risiko for sammenstyrtning ved en evt. påsejling. Ved en hel fantastisk byggeproces lykkedes det at blive klar med den nye bro på 17 måneder. Vi gjorde holdt ved den store parkeringsplads, som ligger ved vest-enden af broen. Ved parkeringsbåsene var der en masse store sten malet som edderfugle og plancher, hvor man kunne læse om den skrækkelige historie og kigge billeder. Den nye bro så flot ud i eftermiddagssolen.

Vi fortsatte derefter til Skärhamn, og indlogerede os på Hotel Nordevik. Et gammelt hotel opført i træ, værelserne var små, men indrettet med stue, soveafdeling og badeværelse.

Vi gik en tur ned til havnen og byen, kiggede os lidt omkring, blandt andet efter spisemuligheder, men valgte at gå tilbage og spise på hotellet. Efter middagen drak vi kaffe og lidt rødvin på vores værelse og studerede dagens høst af billeder.

Dagens skridt 16.895.

Søndag den 3. april (Kjesten)

Der var morgenmad kl. halv ni i den lille 1970-er indrettede stue til højre for indgangen. I det lille rum, hvor vi hentede mad, var der ikke betjening, så vi fandt på at koge et par ekstra æg til madpakken samt varmt vand i vore termokander. Det blev da til noget af et projekt, da ledningen til elkogekanden var forbundet på en noget finurlig vis. Men vi fik da vand til begge termokander (kaffe+te) og reetableret strømtilførslen uden at blive opdaget. Lidt skørt. Vi kunne garanteret bare have bedt om det varme vand. Kl. 9.20 var vi klar til at køre. Det var tørvej, ingen blæst og 7°C.

Kilometertælleren stod på 78.504 km.

Dagens første mål var akvædukten ved Dalsland Kanal ved Håverud. Kanalen er bygget fra 1864-1868 og har 31 sluser på 17 slusestationer i et kanalsystem, der er 250 km langt. Akvædukten i Håverud blev færdigbygget i 1868 og er en kombination af en vejbro, jernbanebro og en akvædukt.

(https://da.wikipedia.org/wiki/Dalslands_kanal)

På vejen til kanalen så vi ikke nogen elg, men et skilt med elg. Vores håb om at se elg var stadig intakt.

Vi parkerede med udsigt over akvædukten lidt før tolv. Efter at have været rundt med kameraet op og ned ad bakke ved akvædukten, som er en del af Ramslökedalens naturreservat, kørte vi ned til kanalen i niveau med søen, fandt en bænk og spiste frokost (kold mad + kold bænk). I sommersæsonen er her mange mennesker, som bl.a. lejer kanoer, og i det lille center var der en glasbutik, men Merete måtte desværre nøjes med at kigge ind ad vinduet i den lukkede butik.

Kl. ca. et pakkede vi sammen for at køre til den lejede hytte ved Hornborgasjöns Stugby ved Bjällum, ved den nordøstlige ende af søen. Kl. tyve over tre ankom vi til reception ved ejerens gård, hvor der også var udlejningshytter, og vi havde en længere snak i det meget, meget kolde kontor med ejeren, Elsy Arvidsson,

som kunne fortælle, at der var rigtig mange traner ved søen dette forår. Det blev vi jo glade for at høre. Vores hytte lå lidt fra receptionen, og for at komme derhen måtte vi køre 300 m længere frem og gennem nabogården. På en lille bakke med udsigt over søen lå der to hytter, hvor vi boede i den fjerneste. Meget fredeligt, især da den anden hytte ikke var lejet ud! Vi fik os hurtigt installeret i hytten, som var relativt ny og fint indrettet, og tyve min. i fem kørte vi ud for at finde tranerne.

Tæt på hytten ligger Fæholmen, et sumpområde, hvor der var et udkigstårn men ingen traner. Her skulle det specielt være godt at betragte traner i september/oktober. Vi mødte et svensk par, som fortalte, at der lige i nærheden var et tranepar, der havde bygget rede, og det kunne måske være det par, vi så fouragere langs med vejen, da vi kørte videre mod syd på den østlige side af Hornborgasjön. De to traner var de første, vi fotograferede! Ved Fågeludden drejede vi ned mod søen til Naturum, et ret nyt flot besøgscenter, som nærmest svæver på pæle over vandet. Her var forskellige små udsigtstårne og mange fugle, men ingen traner. Vi så bl.a. forskellige ænder, lappedykkere, viber og blichøns. Den lokale vejrudsigt, som var opslået her, så desværre ikke for lovende ud for de nærmeste dage! Da vi kørte fra Naturum observerede vi en meget stor rovfugl.

Kl. 18.00 parkerede vi ved en kaffestue ved siden af Bjurums Kirke ved den sydvestlige ende af søen – og **NU VAR DER TRANER**, tusindvis af traner. Flemming og Bent fik hurtigt pakket kamera, linser og fotostativ ud, og så gik de ellers på trane-foto-fangst. Merete og jeg blev i området ved kirken, hvor der var lidt læ, for det var mildest talt ikke særligt varmt at kigge på traner den dag. På et tidspunkt gik vi ind i kirken for både at se den, men også for at få varmen. I begyndelsen af april bliver det jo ikke mørkt så tidligt, men da det var temmelig overskyet den dag, stoppede vi fotograferingen ved syv-tiden. Vi var da også ved at være kolde, da vi ikke havde givet os tid til at finde alt det varme tøj frem, da vi kørte fra hytten. Og vi var overbeviste om, at tranerne også ville være der den efterfølgende dag. Der var observeret ca. 18.000 traner den foregående dag.

Dagens middag var klar ca. halv ni og kulinarisk ikke på højde med dagens store naturoplevelse, men det var ok, og vi blev mætte: indholdet af 2 dåser torskerogn blev stegt og serveret med en stor portion gulerods-æble-salat og et par skiver brød. Men hvor var både Flemming og Merete dog ret utilfredse med hyttens rivejern.

På TV fandt vi en lokal vejrudsigt, og det så stadig ikke godt ud for de nærmeste dage: gråvejrs med kun lidt sol samt regn.

Dagens skridt 5.633

Mandag den 4. april (Merete)

Bilens tæller stod på: 78.866 km

I dag var vi klar til at køre fra vores stuga/hytte kl. 9 i retning mod Skara i 8 graders varme.

En halv time senere var vi i Skara, hvor vi gik ind og så den flotte domkirke, som er en af Sveriges største kirker. Kirken, i dens nuværende gotiske stil, stammer fra 1300-tallet, og den er bygget af sandsten fra Västergötland. Desuden indgår der forskellige historiske rester fra middelalderen. 2 syriske piger gik rundt og fotograferede mange af kirkens detaljer med selfies – måske et projekt fra sprogskolen, da vi så mange flygtninge både inde og udenfor kirken.

Derefter gik vi hen i byen, og her kunne vi både høre og se flere store traneflokke, som fløj i retning af Hornborgasjön. På Stortorget så vi Minnesbrunnen (fra 1719), et springvand med figurer og relieffer, der fortalte Skara bys historie gennem godt 1000 år.

Desværre var der endnu ikke vand i.

Kl. 10.30 gik vi tilbage til bilen, hvorefter vi kørte i ICA at handle ind til frokost og aftensmad, og da der var gratis Wi-Fi, fik vi også lige tjekket vores mails. Derefter kørte vi hen at tanke bilen, og så var det tid at smutte hjem at spise frokost i hytten.

Efter frokost kørte vi igen ud for at se på traner.

Den europæiske trane er stor, over 1 meter høj og med et vingefang på 2½ meter, og de vejer op til 7 kilo. Tranepar holder så vidt muligt sammen hele livet, og kan sagtens blive 20-40 år gamle. De bliver kønsmodne i 5 års alderen, så sølvbryllup blandt traner forekommer. De er trækfugle, opholder sig om vinteren i Sydspanien, trækker om foråret op gennem Europa og raster flere gange undervejs.

Blandt andet ved Rügen, før de krydser Østersøen og ved Hornborgasøen, inden de rejser det sidste

stykke til redepladserne i det nordlige Sverige / Finland. I 1800 tallet var der stor kartoffelproduktion nær Hornborgasøen, og kartoffelrester fra brænderierne blev spredt ud på markerne og tiltrak tranerne. Men i 1971 blev brænderierne nedlagt, og der blev ikke længere kørt kartoffelrester ud på markerne, antallet af traner mindskedes, og de tilbageværende forgreb sig i større grad på nye afgrøder. I dag fodres tranerne i reservatet ved søen med korn, ca. 2 tons dagligt. Om natten står tranerne i søens lave vand, da de der er godt beskyttet mod nattens jægere.

Vi havde al vores varme tøj med i bilen, da det kunne være koldt at stå stille og kigge på fugle i lang tid. Vi betalte 24,50 sv.kr. for at parkere, og denne billet gjaldt et døgn. Pengene for parkering gik til foder til de mange fugle. Efter lidt tid gik Kjesten og jeg tilbage i bilen for at få lidt varme. Efter et stykke tid kom

mændene tilbage efter, at de havde været ved informationscenteret, Trandansen. Derefter gik vi alle derhen, og her kom vi meget tættere på fuglene; traner, svaner, ænder m. fl. Hver dag talte nogle frivillige, hvor mange forskellige fugle, der havde været i området. På skiltet stod der, at der havde været 19.100 traner dagen før. Også dejligt, at man kunne gå indenfor i centeret, når vi kom til at fryse, og her købte vi nogle flotte postkort.

Efter en times tid besluttede vi at køre til Ålleberg Segelflug Museum. Ålleberg er en plateaueklippe, som rager 335 meter op i landskabet mellem Vänern og Vättern. Kun en eneste vej fører derop. For svæveflyvere er Ålleberg gammeltkendt. De første svæveflyveturneringer blev afholdt her i 1942, og dette var holdkonkurrencer i både i højde, men også hastighed på stræk. De første officielle svenske mesterskaber blev holdt her i 1945. Centeret har også stået for instruktøruddannelse i mange år. I dag er der tilkommet et lille museum, men desværre var alt hermetisk lukket, så vi måtte nøjes med den flotte udsigt. Ganske vist gik der en gartner udenfor og fejede, men han havde desværre ikke en nøgle dertil, kun pigen i kiosken havde nøglen, men kiosken var også lukket. ☹ Der var en meget smuk udsigt ud over landskabet fra flyvepladsen. Desuden voksede der rigtig mange smukke blå anemoner i græsset og i skovkanten. Flemming fandt en død rødhals, som vi tog med hjem i fryseren, for at den senere kunne blive udstoppet.

Derefter kørte vi videre til klosterruinerne samt kirken i Gudhem. Nonneklosteret i Gudhem blev anlagt i midten af 1100-tallet. Det ligger højt i landskabet med udsigt mod Billingen og Hornborgasjön. Det var her i klosteret, at Arns fæstemø, Cecilia, måtte afsone sin straf på 20 år, efter at de begge var lyst i band af biskop Bengt i Skara. Arn måtte afsone sin straf som tempelridder i det Hellige Land. Den første kirke i Gudhem blev bygget i begyndelsen af 1100-tallet, men der har været krige, brande mm, så kirkens udseende har ændret sig gennem tiderne. I korvinduerne var der nogle meget smukke glasmosaikker, og i våbenhuset findes et par fragmenter af runesten.

Bagefter hyggede vi os med kaffe og the på en bænk nær kirken.

Lidt over 17 kørte vi atter ud og kiggede på alle tranerne. Man kan slet ikke se sig mæt på disse fugles travle liv, mens de spiser sig mætte, trompeterer og tager en lille tranedans, så de kan klare den næste etape af deres rejse nordpå. Efter at have kigget og fotograferet i en times tid, kørte vi hjem til hytten, hvor nogle gik i gang med madlavningen, mens andre lagde billeder på PC'en.

Dagens menu: dansk bøf med løg, kartofler og gulerods/hvidkålssalat.

Derefter klarede mændene opvasken, og til kaffen/theen så vi dagens fotos, mens vi piger hæklede og strikkede.

Dagens skridt 6.346.

Tirsdag den 5. april (Kjesten)

Kl. 9.00 var vi klar til at køre fra hytten efter endnu en fyldig morgenmad.

Kilometertælleren stod på 78.987 km, og temperaturen var 8°C, og det var tørvejr.

Vi havde besluttet os for at køre til byen Hjo, som kaldes træbyen ved Vättern. Lidt over ti parkerede vi på torvet i byen, og et stort påskepyntet træ her mindede os om, at det ikke var længe siden, vi havde haft påske. Vi gik ned til havnen ved Europas femtestørste sø, Vättern, hvor der var et fint lille miljø, men vi kunne ikke se langt ud over søen pga tåge.

Derfra gik vi over til det lokale bibliotek med en lille turist-skranke, som gav os et par tip om, hvor vi skulle gå hen for at se den berømte træby, som er på UNESCOs liste over bevaringsværdige byer. På biblioteket var der i øvrigt en lille udstilling med mange smukke gamle og finurlige sager, bl.a. et par håndmalede kakler. Én af dem havde teksten: "Når du bliver gammel og dine ben værker, vær glad, at du ikke er en aborre". Her var så malet en aborre.

Indrømmet, vi var ikke imponerede over byen, selv om vi da godt nok så en del træhuse, men vi havde nok forventet os mere med den meget omtale, vi havde fundet om den gamle del af byen. Den mest interessante del af træbyen lå ned til søen, og det var nok der, vi skulle have koncentreret vort besøg. Måske fik vi ikke den bedste vejledning på biblioteket. Dog kunne vi se tydelige tegn på, at foråret var på vej, og i en lille park ved siden af kirken så vi, at man havde plantet en rhododendron i en halvrudden rod fra et ret stort træ. Smart idé. Inden vi kørte videre, var vi et smut inde i kirken, hvor der hang et skilt, at der ved alle messer blev uddelt alkoholfri vin og glutenfri oblater.

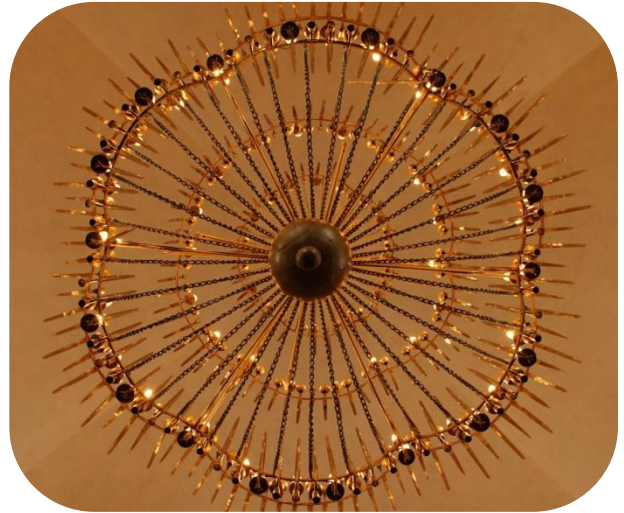
Dagens udflugt var dog ikke slut endnu. Vi satte næsen mod nord langs Vättern til Karlsborg fæstning, som ligger på Vanäs odde i Vättern. Byggeriet af fæstningen blev påbegyndt i 1819, og placeringen blev valgt i.f.m. bygningen af Göta Kanalen. Omkring fæstningen voksede en by op, som blev kaldt Karlsborg.

https://sv.wikipedia.org/wiki/Karlsborgs_f%C3%A4stning

Vi ankom ved 12-tiden og besøgte først museet i fæstningen, hvor vi fik indblik i en del af Sveriges historie. Fæstningen er i høj grad opført af fanger som arbejdskraft, og der var en detaljeret udstilling om deres vilkår. Ofte forsøgte fangerne at flygte, og når det skete, blev der affyret 3 kanonskud for at fortælle befolkningen om fangeflugten. Omkring 1850 fik man en belønning på 6 rigsdaler og 32 shilling for at pågribe en undvejet fange. Dette beløb svarer til ca. 340 sv.kr. i dag. De fanger, som

havde forsøgt at flygte, blev straffet hårdt. På museet var der også et smukt gammelt kort over Göta Kanalen, som vi ville kigge lidt nærmere på efter besøget på fæstningen. Det var i denne fæstning, man har gemt Sveriges guldreserver i krigstid. Garnisonskirken, som blev indviet i 1869, aflagde vi også et besøg. Kirken var på et tidspunkt tænkt som samlingssted for rigsdagen og regeringen i urotider. I loftet hænger en lysekrone, lavet af 276 bajonetter i stedet for prismes. Vi blev også klogere på Sveriges tilstedeværelse i de mange konfliktområder i verden gennem de seneste år. Den svenske neutralitetspolitik forhindrer ikke det svenske militær i at deltage i fredsbevarende handlinger i f.eks. Afghanistan..

Med det kolde vejr kunne vi hurtigt blive færdige med at spise frokost fra den medbragte termotaske ved det meget praktisk anbragte bord uden for museet.

"At rejse er at leve", som H.C. Andersen skrev. For os betyder rejser også at blive klogere på flere ting i verden. For eksempel vidste vi ikke ret meget om Göta Kanalen inden denne tur. Göta Kanalen blev

konstrueret i begyndelsen af 1800-tallet. Den forbinder flere søer og floder, og den udgør 190 km af den 614 km lange vandvej, der går fra Göteborg via Götaelven, Trollhättan-kanalen og gennem de store søer Vänern og Vättern til Söderköping ved Østersøen. Kanalen er et af de største byggeprojekter i Sveriges historie, og i løbet af de 22 byggeår var der ansat 58.000 soldater, russiske desertører fra 1809-krigen og enkelte almindelige arbejdere, i alt ca. 60.000 mand, svarende til ca. 7 mill. effektive dagsværk á 12 timer. Den største del af udgravningen blev udført med håndkraft. (<http://www.gotakanal.se/sv/>)

Lidt nord for Karlsborg kørte vi ind til Forsvik, som er den ældste sluse i det imponerende kanal anlæg. Den blev påbegyndt i 1810 og indviet i 1813. Her er faldhøjden 3,5 m, hvilket er den højeste for en enkelt sluse i Göta Kanalen. Mellem Vänern og Vättern er der 14 sluser. Ved Hajstorp kørte vi lidt væk fra vejen ad en meget lang "markvej" til slusen der. Vi fortsatte til Sjötorp Sluse, hvor vi gjorde et større stop. Dette sluseområde, som omfatter flere sluser, blev påbegyndt i 1810. Vi havde håbet at finde en café til en kop kaffe/te her, men vi var der jo ikke på det rigtige tidspunkt på året, så der var ikke gang i andet end en frisørsalon, som vi kunne se havde en del kunder. Da vi havde kigget og fotograferet rundt i området, blev vi enige om at finde Surö bøgeskov, som ligger et par km syd for Sjötorp ved Vänern. Vi havde på et skilt ved sluseområdet læst om dette naturreservat, og at der skulle være en del flotte 300 år gamle bøgetræer. Vi kørte lidt rundt, men da vejret og tiden ikke var optimal, blev det ikke til en tur ad én af de mange vandrestier for at finde dem.

Heldigvis lykkedes det os at finde en café i Mariestad hos en bager. Nu er det jo sådan, at man dårligt kan være i Sverige uden at få kanelbullar, så det ville vi jo gerne have her. Problemet var blot, at de eneste kanelbullar til salg var i bagerbutikken og ikke i caféafdelingen, men den søde pige bag disken indvilgede i, at vi åbnede posen med kanelbullarne ved cafébordet til de indkøbte kopper kaffe og te. Bageren var Västgötabagarn, som leverer store mængder brød og kager til bagere i mange byer i Västgötland.

Nu måtte vi jo ikke glemme tranerne, så vi vendte næsen mod Skara og derfra videre til udkigsstedet "Trandansen" ved Hornborgasjön, hvortil vi ankom kl. 17.45. Her ved Trandansen var der både læ og ly for blæst og regn samt en spændende udstilling om, hvordan de tæller tranerne: Når tranerne flyver til den nordlige del af søen for at overnatte, står der et antal "tællere", som ved en bestemt linie tæller antallet i de smågrupper, der passerer. Gårsdagens tranetal var på 15.600. Her var også wifi, så trods den svingende kvalitet fik vi sendt et par mails med lidt info om vores tur til nærmeste familie. Inden vi vendte hjem mod hytten, så vi

mange tranegrupper flyve mod nord for natten.

Ca. kvart over syv var vi i hytten og fik lavet os en lækker middag med skinkesteaks, ris og nye kartofler. Salaten bestod af hvidkål/gulerødder/artiskok fra dåse med hakkede mandler. Samtidig med forberedelsen af denne aften's middag, forberedte vi en sammenkogt ret af resten af skinkekødet med tomatsovs, løg og hvidløg.

Igen i aften var der traner på Bents computerskærm. Der var de første dage allerede taget mange billeder, så arbejdet med at sortere ville blive ret omfattende. I løbet af aftenen begyndte det at regne, og det fortsatte!!!

Dagens skridt kun ca. 8.000.

Onsdag den 6. april (Merete)

Bilens tæller stod på 79.242 km

I dag var der kun 6 grader udenfor, og da det regnede og var temmelig tåget, blev det til de indendørs sysler. Der blev skrevet kort, og min hue blev strikket færdig, og samtidig blev Kjesten færdig med sit hækede tæppe i blå nuancer. Mændene havde travlt med at kigge billeder.

Efter frokosten var der næsten opholdsvej, så vi satte kursen mod Varnhem, ca. 10 minutters kørsel. Her

var der en meget smuk klosterkirke samt en klosterruin. Klosterets (munke af Cistercienserordenen) ejendomme blev konfiskeret i 1527, og klosteret blev nedbrændt af danske tropper i 1566 under Den Nordiske Syvårskrig. Kirken blev bygget op igen i løbet af 1600-tallet af Magnus Gabriel de la Gardie, som anlagde et familiemausoleum der, men de øvrige klosterbygninger blev aldrig genopført. I dag står Varnhems kirke idyllisk omgivet af klosterruinerne. Antallet af turister, som besøger Varnhem, er mangedoblet takket være Jan Guillous bøger om tempelridderen Arn.

Vi mødte Henning fra sangkoret "De himmelblå" samt venner, som også skulle ind at se den smukke kirke og klosterruinerne.

Derefter kørte vi til ICA for at købe lidt ind til aftenmaden. Vi havde snakket meget om, at vi havde et meget smart stik til el-kedlen i vores hytte, som for øvrigt var uden Wifi. Kontakten slog fra efter en halv time, lidt smart, så Bent og Flemming fandt en lampebutik, hvor de efterspurgte et sådant stik. For det første gik der lang tid, før der overhovedet kom betjening, så de fik kaffe og kakao samt 4 stk. chokolade, men det var ikke muligt at få et sådant stik – måske skulle vi hellere have fundet en el installatør. Derefter kørte vi igen hen til en lille ICA, denne gang for at få sendt vores postkort.

Nu havde vejret ændret sig til det bedre, så vi ville ud at tage nogle billeder af tranerne. Det er imponerende at se alle tranerne spankulere rundt, tage sig en lille dans og spise videre. Pludselig løb tranerne i hver sin retning, da en lille pige løb råbende/skrigende rundt, men efter kort tid var tranerne i fuld gang med at fouragere igen.

Lige inden vi skulle køre hjem til hytten, kom Henning fra "De himmelblå" og sagde "Hej". De havde været ude at vandre i området.

På vej hjem kørte vi forbi Naturum, og ved "vores lille hytteby" tog vi også nogle billeder.

Dagens menu: sammenkogt ret med kartofler, stegte bananer og lingonbrød.

Efter opvask og oprydning havde vi en kort fotoseance, og da vejrforholdene ikke havde været gunstige for fotofolket, tog det ikke lang tid. I stedet blev der dømt hygge med 5 spil kort.

Dagens skridt 7.411

Torsdag den 7. april (Kjesten)

Vi var tidligt oppe, for det var hjemrejsedag. Da indretningen var overskuelig og hytten ret ny, var det ikke et problem at gøre rent. Vi var i hvert fald glade for, at vi ikke havde betalt 400 kr. for slutrengøringen. Kl. 9.25 var vi klar til at forlade hytten.

Kilometertælleren stod på 79.302 km, og temperaturen var 4°C.

Det tog os ikke mere end 10 min at køre til receptionen og få afleveret nøglen. Her beklagede udlejeren meget det vejr, vi havde haft under opholdet!

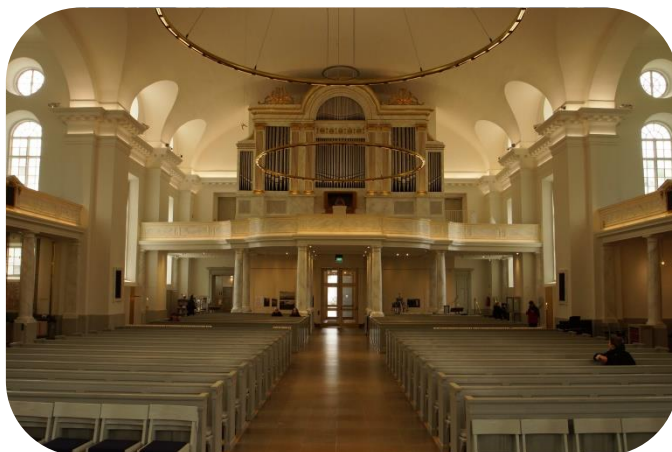
Vi havde nu ca. 145 km til Göteborg. Undervejs kom vi til at tænke på, at vi havde glemt rødhalsen i fryseren. Ved rengøring af køleskabet ville vi vente med at tage fuglen med som det sidste, ØV ØV. (Bent ringede et par dage senere for at fortælle, at indholdet i fryseren nok ikke var spiseligt!)

Da vi var i så god tid i Göteborg, at vi kunne nå en tidligere færge, kl. 12.30, forsøgte vi ved færgelejet at ændre vores afgang, hvilket desværre kun var muligt, hvis vi ville betale 500 kr. ekstra. Vi havde nok heller ikke forventet et andet svar, da vi havde købt en billig afgang senere på dagen, men det var da et forsøg værd, især da vejret jo ikke var fantastisk.

Vi parkerede derefter tæt på universitet sydøst for centrum i nærheden af Götapladsen med Poseidonstatuen i det imponerende udsmykkede springvandskar. Ved pladsen ligger kunstmuseet, stadsbiblioteket, stadsteateret og koncerthuset. Det var altså lige koldt nok at lege turist den dag, men som efterkommere af vikinger gav vi ikke så let op. Vi kørte ind til centrum, og det blev til en ret kold frokostbuffet ved en lille park ned til én af Göteborgs kanaler, hvor vi havde været heldige at finde en p-plads ved Stora Nygatan. Med den stive blæst var det tæt på 0°C, så det blev hurtigt overstået at kreere sig et par klapsammen-madder fra termotasken. Ikke langt fra vores frokost-bænk fandt vi Café Cappucino ved Kungsportsplatsen, hvor byporten, kongeporten, lå indtil 1839. Her nød vi varmen samt den desværre ikke alt for varme kakao (39 sv.kr/stk.), men vi fik da så meget varme i kroppen, at vi besluttede os for en gåtur ad Kungsgatan. På Kungsportsplatsen står en rytterstatue af kong Karl IX (1550-1611), som var grundlæggeren af det, der senere blev til Göteborg. Ved porten af statuen sad en mand og flettede pilekurve. Uhh, det må have været koldt.

I domkirken fik vi opklaret et spørgsmål, vi havde haft siden besøget i domkirken i Skara. Vi havde set tegnet på store kerter placeret i kirkerne – også her i Göteborg domkirke. Tegnet - *labarum* – er en kombination af de to græske bogstaver P (rho) og X (khi), således at rhoets vertikale linje går midt gennem khiet.

Disse to bogstaver er netop de to første bogstaver i Χριστός, græsk for Kristus. De to meget venlige medarbejdere i informationen/kiosken kunne ikke svare på vores spørgsmål, så de måtte finde præsten for at få det opklaret. Domkirken er lys og smuk og med – efter vores opfattelse - flere katolske billeder og ikoner. I et hjørne er der indrettet "børnenes katedral". Der har ligget en kirke her siden 1600-tallet, og den nuværende bygning blev restaureret i

1950'erne.

Ved Skeppsbron observerede vi, at man havde omdannet en tidligere færge til p-”hus”, der blev kaldt P-Arken. Vi gik langs en kanal ind mod vores bil og passerede Göteborgs Stadsmuseum og Göteborgs retsbygning. Ved Gustav Adolfs Torg gjorde vi et lille fotostop. Det smukke torv er bl.a. omgivet af Göteborgs rådhus med sine flotte buer og søjlegange. Pladsen hed oprindeligt Stortorget, men blev omdøbt, da der i 1854 blev rejst en stor statue af Kong Gustav II Adolf, som blev kendt som Guldkongen. Han førte for øvrigt Sverige til sejr i 30-års krigen. Rådhuset, som stadig fungerer, var tidligere Göteborgs børs og åbnedes i 1849. Til trods for det ret så tidlige og kolde forår var der placeret nogle kæmpestore flotte blomsterarrangementer rundt på pladsen. Apropos blomster havde vi noteret, at priserne for blomster i Göteborg centrum ikke var tillokkende for os. For en ikke voldsom stor buket skulle man et sted betale 379 sv.kr., for en standardbuket tulipaner var prisen 169 sv.kr., og en lille potte med citronmelisse kostede 89 sv.kr.

Vi gik ad Östra Hamngatan og kom ned til Göteborgs Opera fra 1994, som ligger meget smukt ved Lilla Bommen ved Göteborgs havn. Her ligger også det gamle sejlskib Barken Viking, et hotelskib, som annonceres for at være det centrale hotel ved havet midt i Göteborg. Vi kunne en kort stund nyde solens varmende stråler. Nu nærmede tiden sig, hvor vi skulle gøre alvor af at finde bilen. Ikke langt fra bilen så vi Alfons Åberg museet. Det sidste stykke vej til bilen foregik i ret så hastigt tempo, da der kom en kraftig regnbyge. Vi var igen i god tid ved færgen. Kl. 16.00 kom vi som den første bil i køen til vores færgeafgang kl. 18.20, og vi så endnu engang en færge sejle mod Frederikshavn uden os. Kl. 16.30 kørte vi gennem kontrol, og her var der ingen paskontrol.

Der var ikke voldsomt mange mennesker med på færgen. Vi mødte dog igen Henning og Kirsten med deres venner på vej hjem fra deres tranetur. I restauranten havde de tilbud på flere varme retter ved buffeten til 119 sv.kr., og dertil kunne man købe kaffe og dessert for 19 sv.kr. Vi valgte ovenstegt kulmulefilet med skaldyrssovs med rejer og muslinger, og det var et godt valg.

Hjemturen fra Frederikshavn gik planmæssigt, så vi "landede" i Viborg omkring midnat efter vores fortræffelige tranetur. Selvfølgelig kunne vi godt have ønsket et vejr med mere varme og mere blå himmel til de mange gode tranefotos. Men så må vi jo afsted endnu engang!

Vi havde gået næsten 10.000 skridt den sidste dag, og bilens tæller på 79.607 km.

Kærlig rejsehilsen

Kjesten, Flemming, Merete og Bent

Vores køretur i det svenske markeret med lyseblåt. Hornborgasøen er anvist i højre side lidt over midten med et tranesymbol.

